

Vuoden eläinlääkäri 2005

Vuoden eläinlääkäri tai eläinlääkintäteko julkistetaan nyt viidennen kerran. Valinta liittyy jokavuotiseen Maailman eläinlääkäripäivän viettoon. Nyt voidaan jo sanoa, että tästä on Suomessakin muodostunut perinne ja odotettu kevään juhlatapahtuma eläinlääkäreiden keskuudessa. Suomessa on vuoden eläinlääkäreiksi tähän mennessä valittu pääasiassa huippuosaajia, jotka ovat erityisesti kouluttautuneet ja pätevöityneet omalle erikoisalalleen. Erikoistaidoillaan he ovat nostaneet eläinlääkärin ammatin arvostusta ja hankkineet Suomelle kansainvälistä mainetta.

Tänä vuonna Suomen Eläinlääkäriliiton hallitus katsoi, että on syytä muistaa raskaan perustyön tekijää – kunnaneläinlääkäriä. Kunnaneläinlääkäri on etulinjassa, kun on kyse vaarallisen tarttuvan eläintaudin havaitsemisesta ja leviämisen ehkäisemisestä. Hän on etulinjassa, kun toteutetaan eläinsuojelulakia ja huolehditaan eläinten hyvinvoinnista. Hän on etulinjassa, kun huolehditaan ihmisten elintarviketurvallisuudesta pellolta pöytään. Ja ennen kaikkea hän on etulinjassa silloin, kun annetaan eläinlääkärinapua sairastuneelle eläimelle tai – kuten painotus yhä enemmän on – tehdään suunnitelmia eläinten pitämiseksi terveinä. Peruspalvelut tarjotaan kaikille kotieläimille mehiläisistä ja eksoottisista lemmikeistä aina biisoneihin asti. Kaikkien näiden tehtävien sekä auttajan ja valvojan roolien yhteensovittaminen ei ole mikään helppo tehtävä.

Maamme 400 kunnan- ja kaupungineläinlääkäriä tekevät monipuolista työtä, jota leimaa suuri työsidonnaisuus. Kunnallinen eläinlääkintähuoltojärjestelmämme on toistaiseksi pystynyt takaamaan sen, että apua on saatavissa kaikkialla 365 päivää vuodessa ja 24 tuntia vuorokaudessa. Hoitojonot ovat eläinlääkinnässä tuntematon käsite. Tämä johtuu siitä, että kunnaneläinlääkärit venyttävät työpäiviään tarpeen mukaan niin, että se viimeinenkin potilas tulee hoidettua. Eläinlääkäriliiton suosituksen mukaan olisi kohtuullista, että yksi eläinlääkäri olisi päivystysvuorossa enintään yhden viikonlopun kuukaudessa ja yhden arki-illan ja yön viikossa. Kuitenkin meillä on runsaasti kolmen eläinlääkärin päivystyspiirejä ja jopa joitakin kahden eläinlääkärin päivystyspiirejä. Tyypillisesti yhden kunnaneläinlääkärin työvuoro voi jatkua tavallisen perjantain päälle päivystyksenä perjantai-illansuusta maanantai-aamuun, ja siihen päälle maanantain tavallinen työpäivä ja vielä esimerkiksi keskiviikon-torstain välisen yön päivystys. Nykyisin tiedetään, että valvottu yö vastaa liikenteessä riskiltään yhden promillen humalaa. Päivystysvuoroon saattaa kuulua neljä valvottua yötä ja 2000 kilometriä autolla ajoa.

Tuoreimman tutkimuksen mukaan 40 prosenttia eläinlääketieteen opiskelijoista pitää kunnaneläinlääkärin työtä ihanneammattinaan. Yhä harvempi kuitenkin valmistumisensa jälkeen ryhtyy tähän työhön. Kaikkiin kunnaneläinlääkärin virkoihin ei tahdo löytyä hakijoita ja erityisesti pula sijaisista on johtamassa kestävämpään tilanteeseen. Enemmän sääntö kuin poikkeus on, että ulkopuolisten sijaisten puutteessa naapurikuntien eläinlääkärit sijaistavat toisiaan pitkiäkin aikoja. Päästäksesi lakisääteiselle vuosilomalle sinun pitää ensin tehdä kaksinkertainen työmäärä, jotta naapuri saisi vastavuoroisesti pitää oman lomansa.

Olisimme voineet antaa palkinnon kaikille kunnaneläinlääkäreille – ja he olisivat sen ansainneet. Halusimme nostaa esille yhden merkittävän elämäntyön, joka erinomaisella tavalla kuvaa koko ammattikuntaa. Kunnaneläinlääkäri Aimo Välimäki on kolmenkymmenen kahden vuoden aikana ajanut työssään autolla kolme miljoonaa kilometriä. Koko uransa ajan hän on ollut töissä arkipäivien lisäksi myös vähintään joka kolmannen viikonlopun, yksinään alueella joka on kooltaan lähes puolet Etelä-Suomen läänistä. Pudasjärven kunnassa – nykyisin Suomen suurimmassa kaupungissa – hän on hoitanut alueen naudat, hevoset ja lemmikit sekä hiihtoturistien koirat. Lisäksi hän on toiminut poronlihan tarkastajana ja liha-alan laitosten valvojana. Hän on käytännön tasolla nähnyt maaseudun murroksen omavaraistaloudesta EU:n pykäläviidakkoon. Kaikki tämä ei olisi ollut mahdollista ilman rautaista terveyttä. Aimo Välimäki ei ole koskaan pitänyt päiväkkään sairauslomaa. Lisäksi hänen on täytyntä todella pitää työstään, joka – niin raskasta kuin se on ollutkin – on tarjonnut tekijälleen myös suunnattoman paljon ilon aiheita. Aimo Välimäelle kunnaneläinlääkäriys on ollut elämäntapa.

Maamme eläinlääkintähuoltojärjestelmä on remontissa. Muun ympäristöterveydenhuollon mukana eläinlääkäreitä viedään kunnista seudullisiin yksiköihin. Ainakin valvontatehtävien ja asiakaspalvelun erottamistarve on yleisesti tunnustettu. Järjestelmän todellinen parantaminen ei ole mahdollista ilman taloudellisia lisäresursseja. Eläinlääkintään niitä ei kuitenkaan tunnu löytyvän sen enempää valtiolta kuin kunniltakaan. Eläinlääkärit katsovat muun ympäristöterveydenhuollon mukana olevansa tärkeä osa ennaltaehkäisevää kansanterveystyötä ja haluavat tämän yhteyden säilyttää myös tulevassa kuntien palvelurakennemuutoksessa. Kaikkiaan noin puolet eläinlääkäreistä työskentee elävien eläinten kanssa, loput elintarvikkeiden, tutkimuksen, hallinnon ja valvonnan parissa.

Aimo tunnettiin opiskeluaikana lempinimellä 'Suomalainen mies'. Kun vuoden eläinlääkäristä kertovaa artikkelia varten haastateltiin Aimon naapurikollegoja, luonnehti eräs heistä Aimoa sanoilla sanansa mittainen mies. Minusta tässä on kyse synonyymeistä. Aimo on asiakkailleen ollut todellinen omalääkäri, hyvä kuuntelija ja maaseudun ihmisen ymmärtäjä. Vaatimattomana miehenä hän ei koskaan ole itse tuonut esille vankkaa osaamistaan erityisesti nautojen ja porojen sairaanhoidossa. Virkamiehenä hän on ollut oikeudenmukainen, mutta tarvittaessa tarttunut eläinsuojelurikkomuksiin kovallakin kädellä. Aimon opiskellessa synnytysopin ja gynekologian laitoksella kunnioitetulla professori Mobergilla oli tapana laulaa: "...antaa mennä, kun on välimäki taas". Tämä kehoitus pätee myös tänä päivänä.

*Antti Nurminen
puheenjohtaja
Suomen Eläinlääkäriliitto r.y.*

Suomen Eläinlääkäriliitto ja lisätietoja:

- puheenjohtaja Antti Nurminen puh. 0400 888 612, sähköposti: antti.nurminen@sell.fi
- tiedottaja Anna Parkkari puh. (09) 7745 4817, 040 5228217, sähköposti: anna.parkkari@sell.fi
Kysy tarvittaessa valokuvia.
www.sell.fi Suomen Eläinlääkäriliitto r.y., Mäkelänkatu 2 C, 00500 Helsinki.

Aimo Välimäki. Kuva Jorma Luhta/Suomen Eläinlääkäriliitto

Aimo Välimäki Pudasjärvellä huhtikuussa 2005. Kuva Jorma Luhta/Suomen Eläinlääkäriliitto

